

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@tk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

A Magyar Pszichológiai Szemle 2024/1-es száma

FIGYELEM!

MEGJELENT A MAGYAR PSZICHOLOGIAI SZEMLE 2024/1-ES SZÁMA!

A Magyar Pszichológiai Szemle 2024/1-es számában **hat empirikus kutatásról** és **öt nemzetközi mérőeszköz hazai adaptációjáról** olvashatunk. Továbbá **egy izgalmas áttekintő tanulmányt** és **három könyvismertetést** is tartalmaz a lapszám. Az összes tanulmány **nyílt hozzáférésű**, a rövid ismertető utáni **linkre kattintva közvetlenül olvasható!**

Képes-e egy gép komplex emberi viselkedést modellezni?

Damsa Andrei (Pécsi Tudományegyetem, Pszichológia Intézet), **Püski Marcel** (Computacenter, Magyarország) és **Tulics Miklós Gábor** (Universal Diagnostics, Spanyolország) „**Jövőbe látó lélektan – Gépi tanulás a pszichológiai kutatómódszertanban**” című izgalmas tanulmányukban a gépi tanulás felhasználhatóságát és terjedését vizsgálták a pszichológia területén. Mit jelent a gépi tanulás? Mennyiben modellezhető sikeresen a komplex emberi viselkedés? Csökkenthető-e a kutatói szubjektivitás? Milyen előnyei lehetnek a gépi tanulásnak a pszichológiai kutatásokban? Mi a különbség a statisztikai következtetésekre épülő modellek és a gépi tanulás közt? Mi történik, ha kognitív pszichológiai modelleket és gépi tanulási eljárások ötvözésével ún. hibrid modellt alkalmazunk? Milyen kutatásokban lehet alkalmazni a gépi tanuláson alapuló kutatási módszert? Ezekre az érdekes és aktuális kérdésekre keresik a választ a szerzők, két gyakorlati példán keresztül bemutatva a gépi tanulás módszertanát, az elemzés lépéseit, amelyekről rögtön olvashat az alábbi linkre kattintva:

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p1.xml>

A tanulmányt ajánljuk a mesterséges intelligencia és kutatómódszertan kapcsolata iránt érdeklődő kutatóknak, egyetemi oktatóknak és hallgatóknak egyaránt!

Apáról fiúra – avagy a nemzeti identitás és kollektív áldozati tudat generációk közti átadása

Kengyel Judith Gabriella (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pszichológiai Intézet) tanulmányában a szülői értékek átörökítését vizsgálta. Mit takar a kollektív áldozati vélekedés fogalma? Mennyiben képesek a szülők gyermekeik ezzel kapcsolatos értékrendjét formálni? Milyen kapcsolat áll fenn a szülők, illetve gyermekeik nemzettudattal kapcsolatos értékei között? Melyek azok az értékek, illetve a nemzeti azonosulás mely dimenziói azok, amelyeket legerősebben szeretnének átadni a szülők? Milyen összefüggést mutat a szülők értékrendje a

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

gyermekek kollektív/inkluzív áldozati vélekedésével? A kutatásban 114 szülő-gyermek diád szerepelt, akik a Nemzettel Való Azonosulás Skálát (Szabó és László, 2014), a Kollektív Áldozati Tudat Skálát (Mészáros, 2017), valamint a Schwartz-féle motivációs értéktípusai kérdőívet (Portrait Values Questionnaire), (Schwartz és mtsai, 2001) töltötték ki. A kutatás eredményeiről az alábbiakban tájékozódhat:

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p19.xml>

A tanulmány szociálpszichológusok, családterápiával foglalkozó szakemberek, társadalomkutatók, történészek és szülők érdeklődésére egyaránt számot tarthat!

Hogyan oldják meg társas problémáikat azok a kamaszok, akiknek magas elvárásaik vannak önmagukkal szemben?

Kasik László és Gál Zita (a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézetének munkatársai) egy serdülők körében végzett longitudinális vizsgálat eredményeiről számolnak be. Kik azok a perfekcionista? Mely területen, kiknek a hatására, valamint kikkel kapcsolatban jelenik meg perfekcionizmus és hogy mérhető? Milyen sikeres és kevésbé sikeres stratégiái vannak a kamaszoknak a szociális problémáik megoldására? Mennyire jellemző rájuk a szorongás? Milyen eltérések vannak köztük és mi állhat mögötte? A szerzők a szociális problémamegoldás jellemzőit a szociális problémamegoldás mérésére adaptált Szociálisprobléma-megoldó Kérdőív (Social Problem-Solving Inventory–Revised, (D’Zurilla és mtsai, 2002), illetve a Gyermek Állapot – Vonás Szorongás Kérdőív (State–Trait Anxiety Inventory for Children) Sipos és munkatársai (1978) által kidolgozott magyar változatával vizsgálták, 11-12, illetve 16-17 éves diákok körében egy kétéves követéses vizsgálatban.

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p43.xml>

Az írást különösen ajánljuk iskolapszichológusoknak, serdülőkkel foglalkozó klinikai pszichológusoknak, egészségpszichológusoknak, tanároknak és szülőknek!

Hogyan mérhető a társas helyzetekben jelentkező szorongás és elkerülés?

Basler Julia, Bali Cintia, Fehér Adrián, Kiss Botond László és Zsidó András Norbert (Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Intézetének munkatársai) összesen 476 fővel (350 nővel és 126 férfival) készült keresztmetszeti, kérdőíves kutatásának célja az önbevallásos Liebowitz Szociális Szorongás Skála (LSAS-SR; [Fresco és mtsai, 2001](#)) magyar változatának elkészítése, pszichometriai elemzése és validálása volt. Aki fellapozza a tanulmányt, az alábbi kérdésekre is választ talál: Mit takar a szociális szorongás fogalma? Mérhető-e a szociális szorongás? Ugyanazt méri-e a skála különböző populációkon? Milyen az eszköz megbízhatósága magyar nyelvű mintán?

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p73.xml>

Ajánljuk a kutatást klinikai pszichológusoknak, egészségpszichológusoknak, szociálpszichológusoknak, történészeknek, szociológusoknak, prevenció programok kidolgozóinak!

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

Egyformán vonzzák-e horrortartalmak a férfiakat és a nőket?

Kiss Botond László, Bali Cintia, Balszer Júlia, Fehér Adrián és Zsidó András Norbert (Pécsi Tudományegyetem, Pszichológiai Intézet munkatársai) a Morbid Kíváncsiság Skála (Morbid Curiosity Scale, MCS, Scrivner, 2021) pszichometriai elemzését végezték el egy 592 főből (442 nő, 150 férfi) álló, életkor szempontjából vegyes magyar anyanyelvű mintán. A Morbid Kíváncsiság Skála mellett a résztvevők a Szenzoros Élménykereséses Skálát (Brief Sensation Seeking Scale, Hoyle és mtsai, 2002; Mayer és mtsai, 2012) és az Undorérzékenység Skálát (Revised Disgust Scale, DS-R) töltötték ki. A skála megbízhatónak és érvényesnek bizonyult magyar mintán.

Mi magyarázza a horrortartalmak növekvő népszerűségét? Hasonló-e a morbid tartalmak iránti érdeklődés a nemek közt? Milyen evolúciós magyarázata van az ezirányú érdeklődésnek? Milyen érzelmek állnak a háttérben? Hogyan függ össze a morbid kíváncsiságra való hajlam a szenzoros élménykeresés és az undorérzékenység mértékével? Az életkorral? Nemmel? A horror tartalmak fogyasztási szokásaival?

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p101.xml>

A tanulmány az evolúciós pszichológia irányzatát képviselő kutatók, terápiás szakemberek számára egyaránt érdekes lehet!

Kiket vonzanak a kozmetikai műtétek?

Óry Fanni és Meskó Norbert (a Pécsi Tudományegyetem Pszichológiai Intézetének munkatársai) a nőket fizikai megjelenésükkel kapcsolatban érintő jelentős szociokulturális nyomás jelensége alapján a köztük meglévő egyéni különbségeket vizsgálták a Tárgyasított Testtudat Skála (Objectified Body Consciousness Scale, McKinley és Hyde, 1996) magyar mintán történő validálásával. Mennyire elégedettek a nők a saját testükkel? Van-e különbség a kóros testedzésfüggőség és az elkötelezett sportolás között? Milyen egyéni különbségek vannak a fizikai megjelenésre vonatkozó társadalmi elvárással való azonosulásban? Kik mutatnak nagyobb nyitottságot a kozmetikai műtétek iránt? Első vizsgálatukban a szerzők egy online kérdőívcsomagot töltettek ki 770 nővel, amely a Tárgyasított Testtudat Skálán kívül tartalmazta a Kozmetikai Műtét Elfogadása Skálát (Acceptance of Cosmetic Surgery Scale, Henderson-King és Henderson-King, 2005), valamint a Testedzésfüggőség Skálát (Exercise Addiction Scale; Terry és mtsai, 2004; magyar validálás: Demetrovics és Kurimay, 2008). Második vizsgálatukban 102 egyetemista nő vett részt, ahol a Tárgyasított Testtudat Skála mellett a Kozmetikai Műtét Elfogadása Skálát (Acceptance of Cosmetic Surgery Scale, Henderson-King és Henderson-King, 2005) és a Rosenberg-féle Önértékelés Skálát (Rosenberg Self-esteem Scale; eredeti és magyar verzió egyaránt: Sallay és mtsai, 2014) is felvették a kutatók.

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p119.xml>

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

A női nemi szerepek, a testedzés függőség, a kozmetikai műtétek pszichológiája iránt érdeklődőknek, klinikai pszichológusoknak, egészségpszichológusoknak ajánljuk!

SZEMLE

Segíthet-e az idegtudomány a szabad akaratról szóló filozófiai vita eldöntésében?

Szemle rovatunkban **Molnár Márk** (HUN-REN Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet) az alábbi izgalmas kérdéseket feszegeti az „**Illúzió-e a szabad akarat? Idegtudományi- pszichológiai-filozófiai megfontolások**” c. tanulmányában, egyben áttekintve a kérdésekre adott válaszokat is: Definálható-e a szabad akarat? Milyen diszciplináris, illetve kultúrabeli eltérések adódnak az értelmezésben? Milyen, a szabad akaratra irányuló kísérletes vizsgálatok, illetve elmélet munkák léteznek a témában? Milyen módszertani dilemmák, értelmezési lehetőségek nyílnak meg ezekből? Hogyan kapcsolódik a „lefele okozás” (downward causation) és a mentális okozás (mental causation) fogalma a szabad akarathoz?

A tanulmány közvetlenül a linkre kattintva olvasható!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p143.xml>

Különösen ajánljuk kognitív pszichológusoknak, orvosoknak, neurológusoknak, idegsebészeknek és filozófusoknak!

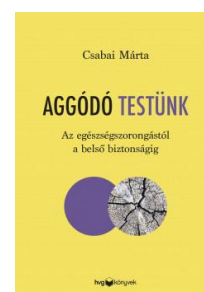
IZGALMAS KÖNYVISMERTETÉSEK

A lapszámban több izgalmas könyvismertetést is talál!

Mi az egészségizmus?

Teleki Szidalisz Ágnes (Pécsi Tudományegyetem) recenziója **Csabai Márta** (Károly Gáspár Református Egyetem) 2023-ban megjelent, tudományos igénnyel és alaposággal, de a laikus személyek számára is közérthetően megírt „**Aggódó testünk. Az egészségszorongástól a belső biztonságig**” c. monográfiáját (HVH Könyvek) ismerteti az ún. „egészségizmusnak” is nevezhető jelenség térhódításáról, veszélyeiről és a téma tudományos vizsgálatának fontosságáról.

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p157.xml>

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

Mennyire javítható a világunk?

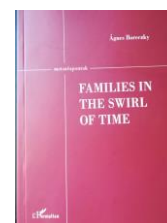
Olvashatjuk továbbá **Albert Fruzsina** (Társadalomtudományi Kutatóközpont) ismertetését **Érdi Péter** (Wigner Fizikai Kutatóközpont) és **Szvetelszky Zsuzsanna** (Károly Gáspár Református Egyetem) szerzőpáros a Typotex kiadónál tavaly megjelent „**Repair**” című nagy sikerű könyvéről, amelyet a három nyelven egymást követő kiadás is jelez. A szerzők az „eldobható”, instant, fogyasztói szemlélet által uralt, ugyanakkor a számos, globális krízissel terhelt világban a tágran értelmezett „dolgok” megjavíthatóságának, megjavítandóságának dilemmáit tárgyalják, ráadásul kettős szemszögből, egy természettudós és egy társadalomtudós nézőpontjából.

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p163.xml>

Hogy szerveződik rendszerre a család?

Kovácsné Biczó Klaudia (ELTE Neveléstudományi Doktori Iskola) pedig **Boreczky Ágnes** (ELTE Pedagógiai és Pszichológia Kar) 2022-ben a L'Harmattan Kiadónál megjelent „**Families in the Swirl of Time. The Extended Symbolic Family**”) című könyvét ismerteti, amelynek központi témája - életművéhez illeszkedve - a kiterjesztett szimbolikus család. A könyvben megfogalmazott új elmélet több mint 30 év empirikus kutatásaira épül.

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/article-p167.xml>

Amennyiben bármelyik vizsgálat érdeklí, szeretne kapcsolatba lépni a szerzőkkel, akkor keresse Saád Judit szerkesztőségi titkárt (pszichoszemle@gmail.com).

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@tk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

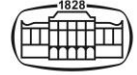
E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

Amennyiben a 2024/1. számot meg szeretné vásárolni, akkor kérjük írjon az alábbi email címre: customerservice@akjournals.com

Amennyiben egy meghatározott cikk érdekl, akkor az alábbi linken keresztül tudja megrendelni:

www.akademiai.com

Az írások egyben megtekinthetők, letölthetők itt:

<https://akjournals.com/view/journals/0016/79/1/0016.79.issue-1.xml>

Üdvözlettel,

Prof. Fülöp Márta

Magyar Pszichológiai Szemle főszerkesztője

pszichoszemle@gmail.com

Saád Judit

Szerkesztőségi titkár